

CRONICA FUNDAȚIILOR

Editată de Fundația Internațională „Mihai Eminescu”

Evenimente cultural-educative din viața societății civile

Motto: „*Dacă între noi și în țară putem să ne împărțim în mai multe partide, conservator, liberal, liberal sincer, independent etc., în fața străinilor nu putem fi decât români și constituim toți un singur partid, partidul național.*” (Mihai Eminescu)

Publicația apare cu sprijinul Fundației Literar-Istorice „STOIKA”

DIN SUMAR:

Corin Bianu	(p. 2)
•	
Simpozionul „Avram Iancu”	
Moment aniversar Traian Brădean	(p. 3)
•	
Eminescu, Amita Bhoșe și Dacologia	(p. 4)
•	

Portret Alexandru Cezar Titus Stoika

cu acel prilej, îndeaproape pe Gala Galaction (Grigore Pisculescu preot și scriitor), Mihail Săulescu, Ovid Densușianu, Ion Nestor, Măia Frollo, Duiliu Zamfirescu și evident cu fratele său poetul Constantin Titus Stoika.

Decretându-se mobilizarea armatei Cezar și Constantin iau parte, în anul 1913, ca voluntari în campania din Bulgaria cu Regimentul 21 Infanterie.

La 12 iulie 1912 a fost inaugurat Teatrul de Vară Arenele Romane cu piesa *Semiramida* de Sar Peladan, tradusă din franceză de Alexandru T Stoika. Alături de actori de prima mână: Brăneanu-Achaume, Bulfinchi, Ion Manolescu, soții Demetriad, Marioara Voiculescu Storin, I. Dinicu, a fost aplaudat îndelung și traducătorul Cezar Alexandru Stoika.

Absolvent de liceu, fiind în stagiul la Regimentul 110 din Bazargic a frecventat școala militară Dealul Spirii spre a fi instruit pentru prima conflagrație mondială care începuse în 1915. În 14 aug 1916 s-a decretat mobilizarea armatei preluând mai întâi, ca sublocotenent, comanda unui pluton în Regimentul 4 Ilfov 21, apoi a plutonului în luptele de la Avrig-Porumbacu unde au căzut eroic 487 de luptători, fiind răniți 750 combatanți printre care și Cezar Stoika.

La finele anului 1916 armata germană a ocupat Capitala. Având nevoie de locuri în spitale a evacuat bolnavii, iar pe răniții combatanți i-a trimis în vagoane de transport vite, ca prizonieri către Germania, mai întâi la Stralsund, și apoi pe insula Denholm în nordul Mării Baltice.

Tratamentul aplicat prizonierilor români, mulți dintre ei răniți, printre care și Cezar Stoika, inuman dar mai ales discriminatoriu față de cei din alte state, l-au marcat pentru întreaga viață.

Pentru ca regimul de detenție să fie mai ușor de trecut, prizonierii români au înființat o echipă de teatru, un cor, orchestră, cursuri de limbile germană, română și franceză. În anul 1918 se întoarce în țară, și află, de la fratele său Titus Stoika, vestea morții eroice a lui Constantin T Stoika.

Este solicitat de generalul Marin Ionescu să organizeze Curtea Martirilor a Diviziei 4 în cadrul căreia îndeplinește funcția de Comisar Regal până în anul 1920, când prin demobilizare rămâne să profeseze ca avocat și până în 1928 ca liber profesionist.

Redactează *Gazeta Orheiului* în care se regăsec creații literare inspirate din istoria neamului. La legătura cu multe personalități ale vremii precum: Pantelimon Halipa, Ion Inculeț, Ion Costin, Iorgu Tudor desfășurând o intensă activitate jurnalistică și literară.

Pe 21 ianuarie 1925 s-a căsătorit cu Natalia Petrovna Iarovenko; din căsătoria lor s-a născut Eugen Stoika.

În 1928 părăsește Orheiul mutându-se lângă fratele său Titus Stoika la Chișinău profesând avocatura. La Chișinău a continuat să scrie versuri, proză și articole având ca tematică probleme sociale, politice și literare pe care le-a publicat în revistele *Moldova de la Nistru*, *Vieața Basarabiei*, *Moldova de la Răsărit* (fondată de tatăl său Ștefan T Stoika), *Raza*, *Bugeacul*, *Gazeta Basarabiei*. Din anul 1920, continuând până spre anii 1940, a fost membru fondator al Asociației Ziariștilor Presei din Basarabia, membru al Asociației Presei Române, membru fondator al Societății Scriitorilor Români din Basarabia, președinte al Societății de Belle Arte din Basarabia.

La 15 mai 1938 a luat ființă Asociația Luptătorilor de la Porumbacu, Cezar Stoika fiind cooptat ca membru.

În 29 iunie 1940 Chișinăul a fost ocupat de către Armata Roșie; Cezar fiind bolnav de inimă nu s-a putut refugia în România mai ales că în scurt timp s-au închis și granițele. Fiind o personalitate proeminentă și un apărător fervent al românismului, politica de stat a conducătorilor URSS, fiind printre altele, de distrugere a inteligenței din teritoriile ocupate, a fost arestat și deportat într-un lagăr de exterminare la Cercul Polar din Siberia. Și astfel, la aproape 50 de ani, fără a-și fi putut valorifica uriașul bagaj de cunoștințe, viața i-a fost frântă prea de timpuriu, așa cum au murit milioane de oameni în Gulagurile Sovietice.

Pentru meritele sale deosebite, pe teatrele de operațiuni, lui Cezar Alexandru T Stoika i-au fost conferite de înșeși Majestatele Lor Carol I și Carol II: Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918, Medalia Victoria a Marelui Război, în 1935 a fost decorat cu Ordinul Coroana României în grad de Cavalier, iar în septembrie 1936 Insigna Pregătirii Premilitare clasa I. În urma sa Cezar Alexandru T Stoika a lăsat o imensă operă literară publicistică, traduceri din mai multe limbi de circulație (franceză, germană, italiană, rusă) fiind în prezent total necunoscut.

În afară de volumul de versuri *Fiori de Primăvară*, apărut în anul 1912, sub o formă organizată nu a apărut nimic, viața tumultuoasă pe care a avut-o, ca luptător pe teatrele de război, ca avocat, poet, jurnalist, traducător și nu în ultimul rând, ca un mare orator și patriot, nu i-a permis să-și sistematizeze bogatul material pe care l-a creat.

Revine ca obligație morală Fundației Literar-Istorice Stoika de a aduce în atenția publicului larg figurile înaintașilor noștri, activitatea și opera lor, ca modele pentru actuala generație care pare în derivă, neavând valori autentice pe care să le urmeze.

Florian Stoica Laurențiu

S-a născut la 8 ianuarie 1891 în București, Alexandru Titus Stoika fiind primul copil din cei 6 ai familiei Titus Ștefan Stoika și Irena, ca nume de fată Canella Ciorogârleanu.

Alexandru Cezar T. Stoika, între anii 1897-1901, urmează studiul școlii primare Sf. Ecaterina din București, apoi studiile liceale la Sf. Sava (1902), Luigi Cazzavillan (1903). Ulterior și-a completat studiile la Buzău, azi Liceul Bogdan Petriceicu Hasdeu pe care l-a absolvit în 1910.

A început să scrie și să publice încă de pe băncile școlii poezii și nuvele semnate cu pseudonimele: Alcest, Cesto, Luceafărul Eterului, Parsifal etc. Și-a admirat dascălii și profesorii rămânând într-o strânsă legătură de-a lungul zbuciumatei sale vieți.

În pregătirea lui un loc aparte l-a avut familia avocatului Gheorghe Moscu, căsătorit cu Constanța Marino, unde a locuit 4 ani (1906-1910) ca mediator al celor 4 copii. În casa acestora i-a cunoscut pe Mihail Sadoveanu, Cincinat Pavelescu și Emil Gârleanu. În timpul liceului a creat poezie lirică, cugetări, anecdote publicate fiind în Tinerimea Română și Artistică (Pitești), Ecoul Oltului (Slatina), Curierul Liceului (Ploiești). În anul 1912 publică primul volum de poezii „Fiori de Primăvară” care a fost reeditat după 100 de ani, în luna mai 2012, sub egida Fundației Literar-Istorice Stoika. În toamna anului 1911, Cezar pleacă din Buzău, vine la București și se înscrie la facultatea de Drept și Filozofie.

După 1912 desfășoară o intensă și bogată activitate literară și jurnalistică publicând în presa cotidiană sau periodică. În revista *Flacăra*, poeziile *Odă din Pindar*, *Vieața*, *Rugăciune*, *O Stranie Pagodă*. În revista *Rampa* publică drama *Semiramida* tradusă din Sar Peladan, poeziile *Serenada*, *Murmurul Mării*, *Erotism*, precum și nuvela *În Cimitirul Dumbăvălii*.

Îi omagiază pe Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti, A.P. Cehov și A S Pușkin în revista *Din Trecutul Nostru*. Colaborează pentru diverse publicații cunoscându-i,